

Čís. 1636.

Zákon ze dne 30. června 1921, čís. 252 sb. z. a n., jímž se upravují ustanovení o prohlášení za mrtva.

Byla-li žádost za rozvázání manželství podána teprve po té, když bylo zahájeno řízení o prohlášení za mrtva, jest zavést řízení o této žádosti znovu.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1922, R I 451/22.)

Za řízení o prohlášení nezvěstného účastníka války za mrtva vznesla manželka jeho návrh, by manželství bylo prohlášeno rozvázaným. Soud první instance po uplynutí lhůty, stanovené původně pouze za účelem prohlášení za mrtva, vyhověl jak návrhu, by nezvěstný byl prohlášen mrtvým, tak i návrhu manželky na rozvázání manželství. Rekursní soud vyhověl stížnosti opatrovníka nezvěstného potud, že zrušil napadené usnesení, pokud jím bylo manželství prohlášeno rozvázaným a uložil prvému soudu, by o návrhu na rozvázání manželství zahájil a provedl řízení předepsané zákonem. **Důvody:** Předpoklady článku I. zákona ze dne 30. června 1919, čís. 252 sb. z. a n., jsou zjištěny, pročež bylo právem vyhověno návrhu na prohlášení nezvěstného za mrtva. V tomto směru nebylo lze vyhověti stížnosti. Za to nepokládá rekursní soud za odůvodněné usnesení, pokud jím bylo rozvázáno manželství nezvěstného, poněvadž nebylo dbáno vězích předpisů o řízení, které nezbytně jest provésti. Návrh na rozvázání manželství byl podán dodatečně, když bylo již zahájeno vyzývací řízení o návrhu na prohlášení nezvěstného za mrtva. Bylo proto podle § 9 odstavec čtvrtý zákona ze dne 16. února 1883, čís. 20 ř. zák. provésti zákonné řízení, zejména vydati novou vyhlášku a určit novou lhůtu podle § 7 téhož zákona a teprve po jejím uplynutí rozhodnouti. To plyne jasně z dějin vzniku tohoto zákonného ustanovení t. j. ze zprávy just. výboru panské sněmovny čís. 275 příl. prot. IX. zasedání a stenogr. prot. str. 9046 a 9056 o sezení poslanecké sněmovny ze dne 3. února 1883. Tento předpis § 9 cit. zákona nebyl zákonem ze dne 30. června 1921, čís. 252 sb. z. a n. ani zrušen ani změněn, nýbrž zachován, což je zřejmo z jeho článku III. čís. 4 lit. h) poslední odstavec.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Ustanovením odstavce druhého čl. V. zákona ze dne 30. června 1921, čís. 252 sb. z. a n. nebyl změněn předpis § 9 zákona ze 16. února 1883, čís. 20 ř. zák., podle něhož je znova zavést předepsané řízení, podána-li byla žádost za rozvázání manželství po prohlášení nezvěstného manžela za mrtva (srovn. rozhodnutí nejv. soudu otištěné pod čís. 281 úř. sbírky). To vyplývá již z ustanovení čl. III. odst. 4 b), podle něhož jedná soud o takovém dodatném návrhu manželově podle předchozích ustanovení, předpisujících jak vyhlášku, tak i uplynutí ustanovení lhůty. Ovšem byl

tím předpisem změněn zákonný čl. I. : 1911, plativší v jiném území a ne v obvodě rekursního soudu, avšak účelem zákona čís. 252 z r. 1921 bylo zavést jednotné zákonodárství ve věcech jím upravených pro celé území státu Československého, což je důležité i pro výklad čl. V. tohoto zákona. Odstavec druhý čl. V. možno vztahovati pouze pro případ, že žádost o rozvázání manželství spojena byla se žádostí za prohlášení za mrtva. V tomto případě není třeba zavést pro každou z obou žádostí zvláštní řízení, nýbrž stačí pro obě žádosti řízení, předepsané pro prohlášení za mrtva, ovšem je dle odstavce třetího v takovém případě zřídit opatrovníka nezvěstnému manželi. Tento poslední předpis je dalším dokladem správnosti názoru shora vysloveného. Kdyby byl správným názor opačný, t. j. že výsledky řízení o návrhu na prohlášení za mrtva stačí v každém případě pro prohlášení manželství za rozvázané, byl by soud, rozhodující o návrhu na rozvázání manželství vázán právoplatným usnesením, jímž nezvěstný manžel prohlášen byl za mrtva. V tomto případě nebylo by třeba zřídit opatrovníka, ježto k jeho námitkám nebylo by možno vůbec přihlídnouti. Ježto však zákon předpisuje zřízení opatrovníka v každém případě, vyplývá z toho, že i po právoplatném prohlášení za mrtva je zavést o návrhu na rozvázání manželství znova předepsané řízení. Totéž platí i tehdy, byla-li žádost za rozvázání manželství podána ještě před prohlášením za mrtva, avšak ne s návrhem, nýbrž již po zavedení předepsaného řízení. V tomto případě zřízen byl opatrovník nezvěstnému manželi 29. prosince 1921, t. j. dva dny před koncem lhůty, takže neměl vůbec možnosti, pátrati ve lhůtě po nezvěstném manželi, a zřízení jeho nemělo účele. Správně nařídil tudíž rekursní soud, aby provedeno bylo předepsané řízení o návrhu na rozvázání manželství, podaném teprve 3. prosince 1921, bez ohledu na odstavec druhý čl. V., jenž se na tento případ nevztahuje.

Čís. 1637.

Poslední věta § 87 a) j. n. nevztahuje se k případu, kde žalovaný, ujednav obchod osobně, dal objednacím lístek napsati a podepsati svým zaměstnancem.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1922, R I 455/22.)

Proti žalobě, opírající místní příslušnost o předpis § 87 a) j. n., vznesl žalovaný námitku místní nepřislušnosti, již soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Na odůvodnění příslušnosti podle § 87 a) j. n., předložila žalující strana objednacím lístek ze dne 2. listopadu 1920, vztahující se na zboží, o něž se jedná, jakož i duplikát nákladního listu ze dne 11. prosince 1920 o odeslání zboží žalované. Nepopřeno jest, že obě strany jsou obchodníky a že žalující strana jest obchodníkem protokolovaným. Dvouletá lhůta § 87 a) j. n. jest dle data žaloby zachována. Přes to není tu důvodu příslušnosti podle § 87 a) j. n. Objednacím lístek má sice podpis žalovaného Josefa B-a, avšak na základě výpovědi svědka Karla P-a jest zjištěno, že Josef B. objednacím lístku nepodepsal, nýbrž že N-a